

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ**

***Το νέο πρότυπο καταλογογράφησης RDA και
οι αλλαγές που θα επιφέρει στις βιβλιοθήκες***

μια πρώτη συγκριτική παρουσίαση

Πτυχιακή εργασία από τη φοιτήτρια:
Αναστασία Φωτοπούλου

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2009

**Το νέο πρότυπο καταλογογράφησης RDA και οι
αλλαγές που θα επιφέρει στις βιβλιοθήκες:
μια πρώτη συγκριτική παρουσίαση**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Επιμέλεια ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Εποπτεία και επιμέλεια ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2009**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΚΡΩΝΥΜΩΝ -----	1
Ευχαριστίες-----	3
Πρόλογος -----	4
Εισαγωγή -----	5

ΜΕΡΟΣ 1^ο: ΤΟ RDA

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ RDA ΚΑΙ ΟΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ -----	7
Τι είναι το RDA;-----	8
Ποιος είναι υπεύθυνος για την ανάπτυξη του RDA; -----	8
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο : ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΚΑΙ ΤΗ ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΜΕ ΤΑ ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ -----	9
Τι συμβαίνει με τους AACR2;-----	9
AACR2 και RDA: βασικές διαφορές.-----	9
Γιατί μετονομάστηκε σε RDA;-----	10
Γιατί είναι απαραίτητο να δημιουργήσουμε καινούριο πρότυπο;-----	11
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο : FRBR (Functional Requirements for Bibliographic Records) : Τι είναι και ποια η σχέση του με το RDA; -----	12
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο :	

ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ RDA -----	15
Η κατασκευή του RDA-----	15
Τι εμπεριέχει το RDA.-----	15
Τι δεν περιλαμβάνει το RDA. -----	15
Η εγγραφή και παρουσίαση των δεδομένων στο RDA.-----	16
Η ISBD στίξη στο RDA. -----	16
Θα είναι το ISBD υποχρεωτικό; Θα παρέχει το RDA οδηγίες για τη σειρά των δεδομένων της περιγραφικής καταλογογράφησης;-----	16
Η λίστα σχεδιασμού γενικού και ειδικού υλικού στο RDA. -----	17
Θα υπάρχουν «προαπαιτούμενα» και «μη-απαιτούμενα» στοιχεία στο RDA;17	
Η σχετικότητα της κύριας αναγραφής κυρίως στα online συστήματα. Η αντιμετώπιση του RDA. -----	17
Ειδικά κεφάλαια στο RDA-----	18
RDA και παραδείγματα. -----	18
Η περίπτωση πολλαπλών εκδοχών τίτλων στο RDA. -----	18
Ποια είναι η διαδικασία υποβολής σχολίων ή η διαδικασία για να προτείνουμε αλλαγές στο RDA;-----	19
Η δημοσίευση του RDA. -----	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΜΟΡΦΗΣ, ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΚΟΠΟΥ ΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΤΟΥ RDA: -----	21

ΜΕΡΟΣ 2^ο : Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΣΤΙΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο: ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ RDA -----	35
Το RDA προορίζεται για χρήση μόνο από βιβλιοθήκες;-----	35

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7° :	
ΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΔΡΑΣΗ	36
Οι αλλαγές στις εγγραφές.	36
Η επίδραση του RDA στο ενιαίο σύστημα της βιβλιοθήκης.	36
RDA και η κωδικοποίηση MARC σε συνάρτηση με τις οδηγίες για καταλογογράφηση.	36
Η επίδραση του RDA στον τρόπο κωδικοποίησης εγγραφών με το MARC 21.	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8° :	
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ	39
Θα χρειαστούμε εκπαίδευση;	39
Εργαλεία που θα μας βοηθήσουν να μάθουμε το RDA.	40
Νέο προσωπικό, άτομα που δεν είναι εξοικειωμένα με τους AACR 2.	40
Τι είδους εκπαίδευση θα χρειαστούμε για τα σημεία πρόσβασης;	41
Πώς θα βοηθήσει στην εκπαίδευση η online μορφή του RDA;	41
Πώς μπορούμε να προετοιμαστούμε για το RDA;	42
Αρχές και Πρότυπα.	49
Μερικές προτάσεις για την επιτυχία της διαδικασίας.	50
Συμπεράσματα.	45
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	46

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΚΡΩΝΥΜΩΝ

AACR2 – Anglo- American Cataloguing Rules part 2 → Αγγλο- Αμερικάνικοι Κανόνες Καταλογογράφησης 2

ACOC - Australian Committee of Cataloguing → Επιτροπή Καταλογογράφησης της Αυστραλίας

ALA – American Library Association → Αμερικάνικη Ένωση Βιβλιοθηκών

BL – British Library → Βρετανική Βιβλιοθήκη

CCC – Canadian Committee on Cataloguing → Καναδική Επιτροπή Καταλογογράφησης

CILIP – Chartered Institute of Library and Information Professionals → Καταστατικό Ίδρυμα των Βιβλιοθηκών και Επαγγελματιών Πληροφόρησης

CoP – Committee of Principals → Επιτροπή των εντολέων

FRAD – Functional Requirements for Authority Data → Λειτουργικά Προαπαιτούμενα Καθιερωμένων Όρων

FRBR- Functional Requirements for Bibliographic Records → Λειτουργικά Προαπαιτούμενα για Βιβλιογραφικές Εγγραφές

ISBD – International Standard Bibliographic Description → Διεθνές Πρότυπο Βιβλιογραφικής Περιγραφής

JSC – Joint Steering Committee → Μεικτή Συντονιστική Επιτροπή

LC – Library of Congress → Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου

OCLC - Online Computer Library Center → Online Κέντρο Ηλεκτρονικών Βιβλιοθηκών

OPAC- Online Public Access Catalog → Online Κατάλογος Δημόσιας Πρόσβασης

RDA – Resource Description and Access → Περιγραφή και Πρόσβαση Πηγών

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον κύριο Γεώργιο Χριστοδούλου για την πολύτιμη βοήθεια και συμβολή του για την αποπεράτωση αυτής της εργασίας.

Επίσης, ευχαριστώ την κεντρική βιβλιοθήκη του Α.Τ.Ε.Ι.Θ. και το σπουδαστήριο του τμήματος Βιβλιοθηκονομίας που με φιλοξένησαν κατά τη διάρκεια της έρευνάς μου και μέσω των οποίων είχα πρόσβαση σε πολύτιμο υλικό και πηγές.

Πρόλογος

Με αυτήν την πτυχιακή εργασία επιχειρήθηκε από μέρους μου μια προσπάθεια προσέγγισης του νέου προτύπου καταλογογράφησης RDA (Resource Description and Access).

Σκοπός μου είναι να παρουσιάσω κάποια γενικά χαρακτηριστικά του RDA, έτσι ώστε οι όποιοι ενδιαφερόμενοι να μπορέσουν να κατανοήσουν ευκολότερα το περιεχόμενό του και το σκοπό δημιουργίας του.

Ελπίζω, η εργασία αυτή να αποτελέσει ένα αρχικό βοήθημα σε όποιον θελήσει να πάρει κάποιες πληροφορίες για το RDA και να είναι μια καλή βάση για την περαιτέρω ανάλυση και ανάπτυξή του.

Ζητώ συγνώμη για τυχόν παραλείψεις μου και ασάφειες μιας και το πρότυπο αυτό αποτελεί κάτι το εντελώς καινούριο και μέχρι την ανάθεση αυτής της πτυχιακής, ήταν πλήρως άγνωστο και σ' εμένα. Ελπίζω το αποτέλεσμα να είναι ικανοποιητικό.

Εισαγωγή

Είναι γενικά αποδεκτό ότι ο κόσμος των βιβλιοθηκών δεν δέχεται την υποστήριξη που θα έπρεπε για τη δουλειά που γίνεται σχετικά με την ανάπτυξη των υπηρεσιών και των λειτουργιών τους ώστε να είναι περισσότερο προσιτές στο κοινό. Σχετικά με τη διαδικασία της καταλογογράφησης όμως, οι αρμόδιοι υποστηρίζουν μια ριζική αλλαγή στη διαδικασία αυτή και επιθυμούν μια έντονη είσοδο των βιβλιοθηκών στην ψηφιακή εποχή.

Οι βιβλιοθήκες έχουν χάσει τη θέση τους ως πρωταρχικοί προμηθευτές πληροφοριών μια και ξεπεράστηκαν από περισσότερο λειτουργικούς και «υγιέστερους» προμηθευτές ψηφιακής πληροφορίας. Αν και οι βιβλιοθήκες έχουν ακόμα υλικό που δεν διατίθεται πουθενά αλλού, η προσέγγιση των βιβλιοθηκών στην εξυπηρέτηση των χρηστών δεν συναγωνίζεται επιτυχώς υπηρεσίες όπως το AMAZON ή το Google. Αν οι βιβλιοθήκες θέλουν να αποφύγουν την περαιτέρω περιθωριοποίηση, πρέπει να κάνουν ριζικές αλλαγές στις υπηρεσίες και τον τρόπο προσέγγισης των χρηστών. Ο κατάλογος της βιβλιοθήκης, χρησιμοποιεί κανόνες καταλογογράφησης που αποτελούν απομεινάρια μιας προ καιρού περασμένης, πεθαμένης, τεχνολογίας: τους δελτιοκαταλόγους. Μετατροπές στους κανόνες, όπως αυτές που προτάθηκαν από την προσπάθεια ανάπτυξης της Resource Description and Access –Πηγή Περιγραφής και Πρόσβασης- RDA, είναι η μόνη λύση για να καθιερωθούμε στον 20^ο και 21^ο αιώνα. Μια ριζικότερη αλλαγή απαιτείται για τη σύσταση της βιβλιοθήκης του μέλλοντος, μιας βιβλιοθήκης αναγεννημένης, ενοποιημένης και ολοκληρωμένης.¹

¹ Tillet, Barbara (2008) Resource Description and Access: Background / Overview, the Library of Congress education webcasts (online)

ΜΕΡΟΣ 1^ο: ΤΟ RDA

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο:

ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ RDA ΚΑΙ ΟΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ

Το RDA είναι ένα πρότυπο που αποτελεί μια προσπάθεια εξέλιξης των κανόνων καταλογογράφησης. Αυτή η προσπάθεια ξεκίνησε το 1997 από το Διεθνές Συνέδριο των Αρχών και της Μελλοντικής Ανάπτυξης των AACR2 , που έγινε στο Τορόντο. Οι εργασίες για το πρότυπο έγιναν υπό την αιγίδα της Joint Steering Committee (JSC) για την επανεξέταση των Αγγλο-Αμερικάνικων κανόνων καταλογογράφησης.

Αρχικά, οραματίστηκαν το RDA ως την τρίτη έκδοση των AACR2, γι' αυτό και το αποκαλούσαν AACR3. Τελικά, όμως, ονομάστηκε RDA στα πλαίσια μιας προσπάθειας να δοθεί έμφαση στη διαφορά που θα έχει το νέο πρότυπο από αυτά του παρελθόντος. Η πρόθεση αυτή της JSC εκφράστηκε ως εξής:

«Χτισμένο στα θεμέλια που καθιερώθηκαν από τους AACR2, το RDA θα παρέχει μια κατανοητή σειρά κατευθυντήριων γραμμών και οδηγιών στην περιγραφή και πρόσβαση πηγών καλύπτοντας όλους τους τύπους περιεχομένου και πολυμέσων. Το νέο πρότυπο αναπτύχθηκε για να χρησιμοποιηθεί πρωταρχικά στις βιβλιοθήκες αλλά και σε άλλες κοινότητες (αρχεία, μουσεία, εκδοτικοί οίκοι κ.τ.λ.) καθώς και στα πρότυπα των μεταδεδομένων που χρησιμοποιούνται στις κοινότητες αυτές».²

Αυτό το απόσπασμα εκφράζει περιεκτικά μια τυπική αντίφαση στην προσπάθεια δημιουργίας του RDA: την επιθυμία να συνεχιστεί η παράδοση των AACR ενώ αναγνωρίζεται και είναι γενικά αποδεκτό ότι χρειάζεται μια μεγαλύτερη αλλαγή. Το RDA δεν μπορεί να πετύχει χωρίς τη διευθέτηση των τυχόν προβλημάτων στο πληροφοριακό περιβάλλον που πιθανόν ήταν και μία από τις αιτίες που ανάγκασε τις βιβλιοθήκες να μείνουν πίσω και να λειτουργούν ως προμηθευτές βασικής πληροφόρησης. Οι προκλήσεις αυτής της ραγδαίας αλλαγής περιβάλλοντος μπορεί να είναι περισσότερες από αυτές που οι υπεύθυνοι της ανάπτυξης του RDA μπορούν να προσαρμόσουν στα σχέδιά τους, δίνοντας σταθερότητα στους δεσμούς τους με τους AACR.

Πιο συγκεκριμένες και αναλυτικές πληροφορίες δίνονται στη συνέχεια:

² Joint Steering Committee for the Revision of Anglo-American Cataloguing Rules. RDA: Resource Description and Access: Prospectus . Available at: <<http://www.collectionscanada.ca/jsc/rdapropectus.html>>.

Τι είναι το RDA;

Το ακρώνυμο RDA αναλύεται ως εξής: Resource Description and Access. Στα ελληνικά θα μπορούσαμε να το αποδώσουμε ως Περιγραφή και Πρόσβαση Πηγών και αυτός είναι ο τίτλος ενός νέου προτύπου που θα αποτελέσει το διάδοχο των Αγγλο-Αμερικάνικων Κανόνων Καταλογογράφησης.

Ποιος είναι υπεύθυνος για την ανάπτυξη του RDA;

Η Joint Steering Committee για την ανάπτυξη του RDA σε συνεργασία με τον RDA EDITOR , είναι υπεύθυνοι για την ανάπτυξη του RDA. Η JSC αποτελείται από αντιπροσώπους οι οποίοι προέρχονται από έξι βασικές Αγγλο-Αμερικάνικες κοινότητες καταλογογράφησης. Αυτές συμπεριλαμβάνουν την Ένωση Αμερικάνικων Βιβλιοθηκών (ALA), την Επιτροπή Καταλογογράφησης της Αυστραλίας (ACOC), τη Βρετανική Βιβλιοθήκη (BL), την Επιτροπή Καταλογογράφησης του Καναδά (CCC), το Καταστατικό Ίδρυμα των Βιβλιοθηκών και Επαγγελματιών Πληροφόρησης (CILIP) και τη Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου (LC).

Οι συνεκδότες οι οποίοι είναι τρεις εθνικές ενώσεις (ALA, Canadian Library Association, CILIP), είναι υπεύθυνοι για τη δημοσίευση του RDA. Οι τρεις ενώσεις λειτουργούν ως κοινοί εκδότες για το RDA και για την online έκδοση αλλά και για οποιοδήποτε υλικό κυκλοφορήσει εκτός διαδικτύου.

Επιπλέον πληροφορίες <http://www.aacr2.org/index.html>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο:

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΚΑΙ ΤΗ ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΜΕ ΤΑ ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

Τι συμβαίνει με τους AACR2;

Τον Απρίλιο του 2005, η Joint Steering Committee για λογαριασμό των AACR και του μητρικού τους οργανισμού, η Committee of Principals (CoP) αποφάσισε από σχόλια που έλαβε από την επανεξέταση του πρώτου μέρους των AACR2 ότι χρειαζόταν να αλλάξουν την προσέγγισή τους. Μετά την εξέταση ενός αριθμού εναλλακτικών προτάσεων, αποφάσισαν πως ένα νέο πρότυπο σχεδιασμένο για ψηφιακό περιβάλλον θα ήταν καταλληλότερο.

Το όραμα τους περιλάμβανε κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες που θα κάλυπταν την περιγραφή και πρόσβαση για όλες τις ψηφιακές και αναλογικές πηγές έχοντας ως αποτέλεσμα εγγραφές που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν σε ποικίλα ψηφιακά περιβάλλοντα (internet, oracs, etc).

AACR2 και RDA: βασικές διαφορές.

Η δομή του RDA αντανακλά την εξής διαφορά. Το RDA θεμελιώθηκε απ' το FRBR³ και το FRAD⁴ ενώ το πρώτο μέρος των AACR2 απ' το ISBD.

Η νέα δομή του RDA σχετίζει στοιχεία δεδομένων περισσότερο με τις ενότητες του FRBR (έργα, εκφράσεις, υλοποίηση, αντικείμενο) και με εργασίες των χρηστών (αναζήτηση, ταυτοποίηση, επιλογή, λήψη πληροφοριών). Το RDA θα χωρίζεται σε 10 ενότητες οι οποίες θα επικεντρώνονται κυρίως στην καταγραφή χαρακτηριστικών για τις ενότητες του FRBR⁵ και μετά στην καταγραφή των σχέσεων ανάμεσα στις ενότητες αυτές.

Καταγραφή χαρακτηριστικών

³ FRBR- Functional Requirements for Bibliographic Records = Λειτουργικά Προαπαιτούμενα για Βιβλιογραφικές Εγγραφές

⁴ FRAD – Functional Requirements for Authority Data = Λειτουργικά Προαπαιτούμενα για

⁵ Συνοπτική περιγραφή για το FRBR και τις ενότητες του ακολουθεί στη στη σελίδα 12.

- 1^η ενότητα**-καταγραφή χαρακτηριστικών υλοποιήσεων και αντικειμένων.
2^η ενότητα - καταγραφή χαρακτηριστικών έργων και έκφρασης.
3^η ενότητα - καταγραφή χαρακτηριστικών φυσικού προσώπου, οικογενειακού ονόματος και συλλογικών οργάνων.
4^η ενότητα - καταγραφή χαρακτηριστικών μιας ιδέας, αντικειμένου, γεγονότος και μέρους.

Καταγραφή σχέσεων

- 5^η ενότητα** - Καταγραφή πρωταρχικών σχέσεων ανάμεσα σε ένα έργο, μία έκφραση, στην υλοποίηση και στο αντικείμενο.
6^η ενότητα - Καταγραφή σχέσεων σε ένα φυσικό πρόσωπο, μία οικογένεια και ένα συλλογικό όργανο που συνδέονται με μια πηγή.
7^η ενότητα - Καταγραφή θεματικών σχέσεων.
8^η ενότητα - Καταγραφή σχέσεων ανάμεσα σε πολλά έργα, εκφράσεις, υλοποιήσεις και υλικά.
9^η ενότητα - Καταγραφή σχέσεων ανάμεσα σε πολλά φυσικά πρόσωπα, οικογένειες και συλλογικά όργανα.
10^η ενότητα - Καταγραφή σχέσεων ανάμεσα σε ιδέες, αντικείμενα, γεγονότα και μέρη.

Κάθε ενότητα θα περιέχει γενικές κατευθυντήριες γραμμές καθώς και ένα κεφάλαιο για κάθε ενότητα. Κάθε κοινότητα θα συνδέεται με μια FRBR διεργασία χρήστη. Επίσης θα παρέχονται οδηγίες για την καταγραφή χαρακτηριστικών και σχέσεων που αρχικά δεν υπόκεινταν υπό τη σκοπιά των AACR2. Ακόμα θα υπάρχει μια γενική εισαγωγή και παραρτήματα για τις συντομογραφίες, την δημιουργία κεφαλαίων γραμμάτων, τα αρχικά άρθρα και την παρουσίαση δεδομένων.

Γιατί μετονομάστηκε σε RDA;

Το όνομα RDA-περιγραφή και πρόσβαση πηγών αντανακλά τις αλλαγές στη μορφή και το σκοπό που οραματίστηκαν οι JSC and CoP στη συνάντησή τους τον Απρίλιο του 2005. Το RDA είναι ένα νέο πρότυπο για περιγραφή και πρόσβαση πηγών σχεδιασμένο για τον ψηφιακό κόσμο.

Το RDA θα παρέχει:

Ένα ελαστικό πλαίσιο εργασίας (framework) για την περιγραφή όλων των πηγών- αναλογικών και ψηφιακών.

Δεδομένα αυτομάτως προσαρμοζόμενα σε νέες δομές βάσεων δεδομένων.

Δεδομένα τα οποία είναι συμβατά με ήδη υπάρχουσες εγγραφές σε online καταλόγους βιβλιοθηκών

Γιατί είναι απαραίτητο να δημιουργήσουμε καινούριο πρότυπο;

Οι AACR2 δημοσιεύτηκαν πρώτη φορά το 1978. Αν και αναβαθμίστηκαν και ενημερώθηκαν πολλές φορές κατά τη διάρκεια της διαδικασίας επανεξέτασης και αξιολόγησης που διεξήγαγε η JSC , ήταν κυρίως σχεδιασμένοι για ένα περιβάλλον όπου κυριαρχούσαν οι δελτιοκατάλογοι. Το Διεθνές Συνέδριο πάνω στις αρχές και στη μελλοντική ανάπτυξη των AACR που έγινε στο Τορόντο το 1997 εντόπισε ουσιαστικά προβλήματα με τους AACR2.

Το [International Conference on the Principles and Future Development of AACR](#) (Διεθνές Συνέδριο για τις Αρχές και τη Μελλοντική Ανάπτυξη των AACR) που έγινε στο Τορόντο το 1997 εντόπισε ουσιαστικά προβλήματα στους AACR2. Αν και οι αναθεωρήσεις που ακολούθησαν τα επόμενα χρόνια διευθέτησαν κάποια από αυτά τα προβλήματα, ήταν ξεκάθαρο ότι η θεμελιώδης αναθεώρηση του κώδικα ήταν απαραίτητη για την πλήρη ανταπόκριση στις προκλήσεις και τις ευκαιρίες του ψηφιακού κόσμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο :

FRBR (Functional Requirements for Bibliographic Records): Τι είναι και ποια η σχέση του με το RDA;

Το ακρώνυμο σημαίνει «Λειτουργικά Προαπαιτούμενα για Βιβλιογραφικές Εγγραφές». Το FRBR αναπτύχθηκε από μια ομάδα μελέτης της IFLA(1992-1997) και η IFLA συνεχίζει να υποστηρίζει την εφαρμογή του FRBR και να προωθεί τη χρήση του.

Το FRBR περιλαμβάνει ένα ιδεατό μοντέλο ενοτήτων, σχέσεων και γνωρισμάτων : εντοπίζει συγκεκριμένες Διεργασίες των χρηστών τις οποίες οι βιβλιογραφικές εγγραφές τείνουν να εκπληρώσουν.

Το FRBR παρέχει την βάση για το RDA. Το RDA θα περιλαμβάνει την ορολογία του FRBR (για παράδειγμα τη χρήση των ονομασιών των βιβλιογραφικών ενοτήτων: έργο, έκφραση, υλοποίηση, αντικείμενο) θα χρησιμοποιεί τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του FRBR ως βάση για συγκεκριμένα στοιχεία δεδομένων που θα περιλαμβάνονται στη βιβλιογραφική περιγραφή, θα καθορίζει τις σχέσεις του FRBR και θα χρησιμοποιεί τις FRBR διεργασίες των χρηστών(εύρεση, ταυτοποίηση, επιλογή, παρατήρηση) σαν βάση για τον καθορισμό ενός συνόλου υποχρεωτικών στοιχείων δεδομένων. Το RDA επίσης χρησιμοποιεί το FRAD (Λειτουργικά Προαπαιτούμενα για Καθιερωμένους Όρους) ως βάση για οδηγίες στον έλεγχο των καθιερώσεων.

Οι εγγραφές στο FRBR διαχωρίζονται σε τρεις κατηγορίες:

1. Η πρώτη εξετάζει τα προϊόντα της διανοητικής ή καλλιτεχνικής δημιουργίας και τα οποία περιγράφονται στις βιβλιογραφικές εγγραφές: έργο, έκφραση, υλοποίηση, αντικείμενο.

Αυτή η κατηγορία στοιχείων εμφανίζει τις διαφορετικές απαιτήσεις των χρηστών.

- Έργο (η συγκεκριμένη διανοητική ή καλλιτεχνική δημιουργία) - Work

Μπορούμε να έχουμε διαφορετικές *εκφράσεις* του ίδιου έργου π.χ. Ομήρου Ιλιάδα.

Νέο έργο θεωρείται η παράφραση, το ξανά γράψιμο της ίδιας ιδέας, εκδόσεις για παιδιά, μουσικές παραλλαγές του ίδιου θέματος. Επίσης,

μεταφορά του έργου από μία λογοτεχνική ή καλλιτεχνική μορφή σε άλλη: δραματοποίηση, αλλαγή από ένα μέσω γραφικής τέχνης σε άλλο κ.λπ. Παράδειγμα: William Shakespeare's Romeo and Juliet, Franco Zeffirelli's motion picture Romeo and Juliet κλπ.

- Έκφραση (η πραγμάτωση του έργου). - Expression

Άλλη έκφραση συστήνουν: διαφορετικές φυσικές μορφές, αλλαγές στη μορφή, μεταφράσεις από τη μία γλώσσα στην άλλη κ.λπ., αναθεωρημένες εκδόσεις.

- Υλοποίηση (η φυσική ενσάρκωση της έκφρασης του έργου) - Manifestation

Περιλαμβάνει διαφορετικά υλικά: βιβλία, περιοδικά, χάρτες, ταινίες, κασέτες βίντεο, CD-ROMs κ.λπ.

- Τεκμήριο (η μοναδική μορφή του τεκμηρίου) - Item

Είναι στις περισσότερες περιπτώσεις ένα μοναδικό φυσικό αντικείμενο (αντίτυπο ενός τόμου, μία κασέτα κ.λπ.) που διαθέτει η βιβλιοθήκη.

Το να έχουμε ένα τεκμήριο σαν αναγραφή μας επιτρέπει να ξεχωρίσουμε τα αντίτυπα της Υλοποίησης και να περιγράψουμε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αυτού του μοναδικού αντιτύπου π.χ. για δανεισμό.

Οι σχέσεις των παραπάνω είναι ότι το Έργο μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσα από μία ή περισσότερες Εκφράσεις. Η Έκφραση από την άλλη είναι η πραγμάτωση ενός και μόνο ενός έργου. Η έκφραση μπορεί να εμπεριέχεται σε μία ή πολλές υλοποιήσεις. Από την άλλη η υλοποίηση μπορεί να εμπεριέχει μία ή περισσότερες εκφράσεις. Η υλοποίηση αντίθετα μπορεί να εκδηλωθεί μέσα από ένα ή περισσότερα τεκμήρια. Αλλά το τεκμήριο μπορεί να έχει μόνο μία υλοποίηση.

2. Η δεύτερη έχει σχέση με τους υπεύθυνους για το διανοητικό ή καλλιτεχνικό περιεχόμενο, τη φυσική παραγωγή και διακίνηση: πρόσωπα ή συλλογικά όργανα.
3. Η τρίτη περιλαμβάνει στοιχεία που προσφέρονται ως θέματα διανοητικής ή καλλιτεχνικής δημιουργίας: έννοια, αντικείμενο, γεγονός και τόπος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο:

ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ RDA

Η κατασκευή του RDA.

Η νέα κατασκευή του σχετίζει τα στοιχεία δεδομένων περισσότερο με τις ενότητες του FRBR και τις διεργασίες των χρηστών. Το υπάρχον πρώτο και δεύτερο μέρος αντικαταστάθηκε από 10 ενότητες οι οποίες επικεντρώνονται πρωταρχικά στην καταγραφή γνωρισμάτων.

Τι εμπεριέχει το RDA.

Περιλαμβάνει κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες για την καταγραφή – εγγραφή γνωρισμάτων των ενότητων που έχουν αναγνωρισθεί από το FRBR (έργο, έκφραση, υλοποίηση και υλικό) καθώς και στις σχέσεις ανάμεσα σε αυτά και στους δημιουργούς τους. Όπως και με την περίπτωση των AACR2 , έτσι και το RDA περιλαμβάνει κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες που καθοδηγούν στην περιγραφή των πηγών, την επιλογή και το είδος των σημείων πρόσβασης. Το RDA περιλαμβάνει επίσης πληροφορίες σχετικά με τις πηγές πληροφόρησης και τις σχέσεις ανάμεσα στις εγγραφές.

Τι δεν περιλαμβάνει το RDA.

Το RDA δεν περιλαμβάνει οδηγίες για το πώς θα δημιουργηθούν θεματικές επικεφαλίδες. Ωστόσο αναφέρεται σε αυτές και στις σχέσεις τους με το πρώτο γκρουπ των ενότητων του FRBR. Επίσης, το RDA δεν περιλαμβάνει οδηγίες για την παροχή ταξινόμησης ή των αριθμών Cutter, ή σχετικά με το περιεχόμενο του σχεδιασμού που χρησιμοποιείται σε φόρμες όπως αυτή του MARC21 και γλωσσών κωδικοποίησης όπως XML.

Η εγγραφή και παρουσίαση δεδομένων στο RDA.

Ένα από τα στοιχεία κλειδιά στο RDA είναι ότι δημιουργεί ένα διαχωρισμό ανάμεσα στην εγγραφή (καταγραφή) των δεδομένων και στην παρουσίαση των δεδομένων. Το βασικό μέλημα του RDA θα έχει σχέση με την παροχή κατευθυντήριων γραμμών και οδηγιών για την καταγραφή δεδομένων ώστε να αντανακλά τα χαρακτηριστικά και τις σχέσεις ανάμεσα στις ενότητες που καθορίζουν το FRBR και το FRAD.

Η ISBD στίξη στο RDA.

Η σειρά περιοχών, τα στοιχεία δεδομένων και η στίξη σύμφωνα με το ISBD δεν είναι απαραίτητα στο RDA. Πληροφορίες για την παρουσίαση των δεδομένων του RDA σε ISBD μορφή θα δίνονται σε ένα appendix.

Θα είναι το ISBD υποχρεωτικό; Θα παρέχει το RDA οδηγίες για τη σειρά των δεδομένων της περιγραφικής καταλογογράφησης;

Το RDA αναγνωρίζει τα στοιχεία δεδομένων που χρησιμοποιούνταν στην περιγραφική καταλογογράφηση και τα παραθέτει σε μια σειρά παρόμοια με αυτήν που βρίσκουμε στους AACR2. Δεν παρέχει, όμως οδηγίες για τη σειρά που θα βρίσκονται τα στοιχεία που δίνονται στην εγγραφή (αυτή καθοδηγείται από το πρότυπο κωδικοποίησης που χρησιμοποιείται) ή για τη σειρά με την οποία αυτά εμφανίζονται σε έναν κατάλογο. Παρόλα αυτά, αν μια βιβλιοθήκη ή μια κοινότητα μεταδεδομένων αποφασίσει να συνεχίσει τη χρήση του ISBD, θα έχει τη δυνατότητα να το κάνει.

Οι ενότητες του RDA θα περιέχουν μια λίστα των βασικών στοιχείων για κάθε μία από αυτές τις ενότητες και στις γενικές οδηγίες θα υπάρχει μια πλήρης λίστα.

Η λίστα σχεδιασμού γενικού και ειδικού υλικού στο RDA.

Πληροφορίες για τον τύπο και το είδος περιεχομένου αλλά και για τον τύπο και το είδος υλικού αποτύπωσης των πληροφοριών θα συνεχίσουν να καταγράφονται, αλλά οι όροι που χρησιμοποιούνταν ως τώρα πιθανόν να αλλάξουν. Πηγές που περιγράφονται σε σχέση με τον τύπο περιεχομένου, όπως χαρτογραφικές, με κείμενο ή με αριθμούς, θα εγγράφονται ξεχωριστά από τις πηγές που έχουν σχέση με το υλικό αποτύπωσης των πληροφοριών (μικροφόρμα, ηλεκτρονικές πηγές κτλ).

Επιπλέον, θα υπάρχει η δυνατότητα χορήγησης στους χρήστες μιας «προειδοποίησης» παίρνοντας υπόψη τον τύπο υλικού που περιγράφεται στην εγγραφή, αλλά αυτό θα αποφασιστεί με βάση την έκθεση ή την παρουσίαση των δεδομένων και όχι με την εγγραφή τους.

Θα υπάρχουν «προαπαιτούμενα» και «μη-απαιτούμενα» στοιχεία στο RDA;

Στο RDA υπάρχουν κάποια στοιχεία που έχουν χαρακτηριστεί ως «βασικά». Κάθε κεφάλαιο του RDA θα εμπεριέχει μία λίστα των βασικών στοιχείων του κεφαλαίου, ενώ η Γενική Εισαγωγή θα εμπεριέχει μια πλήρης λίστα.

Η σχετικότητα της κύριας αναγραφής κυρίως στα online συστήματα. Η αντιμετώπιση του RDA.

Η έννοια της κύριας αναγραφής που χρησιμοποιούνταν στο σύστημα με τους δελτιοκαταλόγους, δεν θα εφαρμόζεται πια στους online καταλόγους και σαν όρος δεν θα χρησιμοποιείται στο RDA. Ωστόσο, υπάρχει ακόμα η ανάγκη να επιλεγεί ένα προτιμώμενο σημείο πρόσβασης για ένα έργο ή για μια έκφραση ή ιδέα προκειμένου να δημιουργηθούν βιβλιογραφικές παραπομπές και να τοποθετήσει πλάι-πλάι έργα και ιδέες στους online καταλόγους.

Η δεύτερη ενότητα του RDA θα παρέχει οδηγίες για τη δημιουργία των προτιμώμενων σημείων πρόσβασης που θα αντιπροσωπεύουν το έργο ή την ιδέα.

Ειδικά κεφάλαια στο RDA

Η JSC έχει πειραματιστεί σχετικά με την περιγραφή υλικού έτσι ώστε να μπορέσει να διατηρήσει κάποιο διαχωρισμό ανάμεσα στις οδηγίες για τον τύπο περιεχομένου και στις οδηγίες για τον τύπο πηγών. Παρόλα αυτά οι μελετητές βρήκαν το διαχωρισμό αυτό αναποτελεσματικό (κυρίως για ψηφιακό υλικό) γιατί απαιτούσε από τους καταλογογράφους να συμβουλευόταν πολλά κεφάλαια.

Η κατασκευή του RDA συνδέει τα στοιχεία δεδομένων με βάση και τις ενότητες του FRBR αλλά και των tasks των χρηστών και αποτελείται από 10 τομείς οι οποίοι πρωταρχικά επικεντρώνονται στην εγγραφή χαρακτηριστικών για τις ενότητες του FRBR και μετά στην εγγραφή των σχέσεων ανάμεσα στις ενότητες αυτές. Κάθε τομέας περιέχει γενικές κατευθυντήριες γραμμές και ένα κεφάλαιο για κάθε ενότητα. Κάθε κεφάλαιο συνδέεται με ένα FRBR task χρήση. Ειδικές οδηγίες για εξειδικευμένους τύπους πηγών συμπεριλαμβάνονται με τις γενικές οδηγίες για τα στοιχεία που εμπλέκονται. Στην online έκδοση του RDA, στον παγκόσμιο ιστό, οι καταλογογράφοι θα έχουν τη δυνατότητα να τοποθετούν ευκολότερα όλες τις οδηγίες για την περιγραφή μιας βασικής κατηγορίας πηγών καθώς και να τροποποιούν όταν και όπου χρειάζεται τις ήδη υπάρχουσες.

RDA και παραδείγματα.

Έχει δημιουργηθεί μια ομάδα με παραδείγματα του RDA που αναθεωρούν τα ήδη υπάρχοντα παραδείγματα αλλά δίνουν και νέα όπου αυτά χρειάζονται.

Τα νέα αλλά και τα αναθεωρημένα παραδείγματα θα προστεθούν σε drafts του RDA και ακόμα θα δίνονται επιπλέον παραδείγματα online.

Η περίπτωση πολλαπλών εκδοχών τίτλων στο RDA.

Σύμφωνα με τον τρόπο που προτείνουν οι τωρινοί κανόνες καταλογογράφησης υπάρχουν δύο τεχνικές για να αναγράψουμε τίτλο με πολλαπλή μορφή. Ο πρώτος τρόπος είναι να δημιουργήσουμε ξεχωριστή εγγραφή για κάθε τίτλο (όπως στους AACR2 και στο RDA) και να ενώσουμε αυτές τις εγγραφές ώστε να εμφανίζονται μαζί στους χρήστες. Με το δεύτερο

τρόπο χρησιμοποιείται η ίδια βιβλιογραφική εγγραφή για όλες τις εκδοχές του τίτλου.

Η χρήση μιας εγγραφής για όλες τις εκδοχές του τίτλου αναπτύχθηκε ως ένας τρόπος παρουσίασης των διαθέσιμων τεκμηρίων ενός συγκεκριμένου τίτλου της βιβλιοθήκης. Αν και η πρακτική της περιγραφής πολλαπλών τίτλων σε μια εγγραφή είναι ευρέως διαδεδομένη, οι βιβλιογραφικές εγγραφές που συνδυάζουν δεδομένα για πάνω από μια μορφή τίτλου δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από άλλες βιβλιοθήκες χωρίς αυτές να παρέμβουν ουσιαστικά στην αλλαγή των δεδομένων αυτών.

Στο FRBR τα γνωρίσματα μιας πηγής είναι ομαδοποιημένα, όπως αναφέραμε, σε τέσσερα επίπεδα: έργο, έκφραση, υλοποίηση και αντικείμενο. Τα επίπεδα των εγγραφών του έργου και της ιδέας μπορούν να χρησιμοποιηθούν έτσι ώστε να παραθέσουν μέσα για την υλοποίηση τους με έναν τρόπο παρόμοιο με τους Ομοιόμορφους τίτλους αλλά με μεγαλύτερη ακρίβεια. Αυτές οι εγγραφές θα μπορούν τότε να χρησιμοποιηθούν ώστε να δημιουργηθούν χρηστικές και ουσιαστικές εκθέσεις-παραρτήσεις στους χρήστες, καθώς θα εξασφαλίζουν ότι οι βιβλιοθήκες θα μπορούν να διαθέτουν αποτελεσματικά δεδομένα.

Το RDA, όπως και οι AACR, προτείνει τη χρήση ξεχωριστής εγγραφής για κάθε υλοποίηση.

Ποια είναι η διαδικασία υποβολής σχολίων ή η διαδικασία για να προτείνουμε αλλαγές στο RDA;

Η διαδικασία για την υποβολή σχολίων στα προσχέδια του RDA είναι να χρησιμοποιήσουμε την υπάρχουσα δομή της συντακτικής ομάδας.

Η JSC δημιούργησε μια ομάδα ονομαζόμενη OUTREACH ώστε να θεμελιώσει τις σχέσεις με τους δημιουργούς άλλων κανόνων καταλογογράφησης (π.χ. Κινέζους, Γάλλους, Ρώσους, Γερμανούς, Ιταλούς, Ιάπωνες) και με άλλες κοινότητες μεταδεδομένων (π.χ. Dublin Core Metadata Initiative), αρχεία, μουσεία και εκδοτικούς οίκους.

Γενικά, σχέσεις με τέτοιες κοινότητες απαιτούν από τους δημιουργούς τους να στήσουν ομάδες στο RDA που θα αντιπροσωπεύουν την κάθε κοινότητα και θα μπορούν να ανταποκριθούν στο νέο πρότυπο.

Η δημοσίευση του RDA.

Η ένωση Co -Publishers σκοπεύει το RDA να είναι έτοιμο για δημοσίευση το τρίτο τρίμηνο του 2009. Το RDA αναπτύσσεται πρωταρχικά σαν προϊόν online βάσης δεδομένων ώστε να ομαδοποιήσει τα χαρακτηριστικά και τις λειτουργίες μιας online πρόσβασης.

Όταν αυτό το online προϊόν δοθεί στη δημοσιότητα, οι Co-Publishers θα μπορούν να αναγνωρίσουν ακριβέστερα τις ανάγκες για τα off-line προϊόντα (π.χ. έντυπα, CD-ROM, RDA Core).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο:

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΜΟΡΦΗΣ, ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΚΟΠΟΥ ΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΤΟΥ RDA:

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

Περιεχόμενα

0.1.0 Σκοπός

Το πρώτο μέρος παρέχει ένα σύνολο κανόνων και οδηγιών για την περιγραφή μεγάλου εύρους πηγών σχετικών τόσο με αναλογικούς όσο και με ψηφιακούς τύπους υλικού. Εκτός από τις κατευθυντήριες γραμμές για όλους τους τύπους πηγών, παρέχει και οδηγίες για ειδικούς τύπους περιεχομένου (π.χ. μουσική, χαρτογραφικό περιεχόμενο, κινηματογραφικές εικόνες), ειδικούς τύπους πολυμέσων και συγκεκριμένους τύπους πηγών που κατηγοριοποιούνται σύμφωνα με τον τρόπο που παρουσιάζονται (σαν μεμονωμένη ενότητα, χωρισμένες σε ξεχωριστές ενότητες και μέρη κ.τ.λ.)

0.1.1 Συσχετισμός με άλλα πρότυπα περιγραφής πηγών

0.1.2 Λειτουργίες και αρχές της περιγραφής πηγών

0.1.3 Ορολογία

0.1.4 Δομή του πρώτου μέρους

0.1.5 Παρουσίαση

0.1.6 Απαραίτητα στοιχεία

0.1.7 Επιλογές/ εναλλακτικές

0.1.8 Γλωσσικές προτιμήσεις

0.1.9 Παραδείγματα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1 Σκοπός

Αυτό το κεφάλαιο παρέχει γενικές οδηγίες για τον καθορισμό του κατάλληλου τύπου περιγραφής που πρέπει κάθε φορά να χρησιμοποιείται, αλλαγές που απαιτούν νέα περιγραφή, τα απαιτούμενα στοιχεία περιγραφής, τη γλώσσα και γραφή της περιγραφής, μορφοποίηση των σημειώσεων καθώς και περιγραφικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται σαν σημεία πρόσβασης.

1.1 Ορολογία

1.1.1 Πηγές πληροφοριών

1.1.2 Κατάσταση έκδοσης

1.1.3 Καθορισμένη ορολογία

1.1.4 Συμβατική, αναλυτική και πολυεπίπεδη περιγραφή

1.2 Τύπος περιγραφής

1.2.1 Συμβατική περιγραφή

1.2.2 Αναλυτική περιγραφή

1.2.3 Πολυεπίπεδη περιγραφή

1.3 Αλλαγές που απαιτούνται για μια νέα περιγραφή

1.4 Απαραίτητα στοιχεία της περιγραφής

1.5 Γλώσσα και γραφή της περιγραφής

1.6 Μεταγραφή/ αντιγραφή

1.6.1 Χρήση κεφαλαίων γραμμάτων

1.6.2 Αριθμοί που αποδίδονται ως λέξεις

1.6.3 Τόνοι και άλλα διακριτικά σημεία

1.6.4 Σύμβολα που δεν μπορούν να αναπαραχθούν

1.6.5 Αρχικά και ακρώνυμα

1.6.6 Γράμματα ή λέξεις που επαναλαμβάνονται πολλές φορές

1.6.7 Συντομογραφίες

1.6.8 Ανακρίβειες

1.7 Μορφή σημειώσεων

1.7.1 Χρήση κεφαλαίων γραμμάτων

1.7.2 Παραπομπές

1.7.3 Πηγές πληροφοριών

1.7.4 Σημειώσεις που μνημονεύουν άλλες εκφράσεις και έργα ή εκδόσεις του ίδιου έργου

1.7.5 Δυνατότητα εφαρμογής των πληροφοριών που καταγράφονται στις σημειώσεις

1.7.6 Συνδυασμένες σημειώσεις

1.8 Περιγραφικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται ως στοιχεία πρόσβασης

1.9 Μορφή σημειώσεων

1.9.1 Χρήση κεφαλαίων γραμμάτων

1.9.2 Παραπομπές

1.9.3 Πηγές πληροφοριών

1.9.4 Σημειώσεις που μνημονεύουν άλλες εκφράσεις και έργα ή εκδόσεις του ίδιου έργου

1.9.5 Δυνατότητα εφαρμογής των πληροφοριών που καταγράφονται στις σημειώσεις

1.9.6 Συνδυασμένες σημειώσεις

1.10 Περιγραφικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται ως στοιχεία πρόσβασης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΗΓΗΣ

2 Σκοπός

Αυτό το κεφάλαιο καλύπτει στοιχεία που χρησιμοποιούνται συχνά για την αναγνώριση των πηγών.

Τα στοιχεία αντανακλούν τις πληροφορίες που τυπικά χρησιμοποιούνται από τους παραγωγούς των πηγών ώστε να πιστοποιήσουν τα προϊόντα τους. Αυτά είναι τα ίδια στοιχεία στα οποία θα βασιστεί περισσότερο ο χρήστης για να καθορίσει το αν η πηγή που περιγράφεται είναι η κατάλληλη ή για να επιλέξει ανάμεσα σε δύο ή περισσότερες πηγές που παρέχουν παρόμοιες πληροφορίες.

Ίσως να μην είναι δυνατόν να εφαρμοστούν όλα τα στοιχεία που καλύπτονται σε αυτό το κεφάλαιο για την περιγραφή μιας πηγής. Για τα στοιχεία όμως που είναι εφαρμόσιμα, η περιγραφή μιας πηγής θα πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον αυτά που θεωρούνται υποχρεωτικά (βλ. 1.4). Αν αυτά τα στοιχεία δεν είναι αποτελεσματικά ώστε να διαφοροποιήσουν μια πηγή από άλλες με παρόμοιες αναγνωριστικές πληροφορίες, θα πρέπει να συμπεριληφθούν επιπλέον στοιχεία από αυτό το κεφάλαιο.

2.1 Βάσεις για τον προσδιορισμό πηγών

2.1.1 Γενική περιγραφή

2.1.2 Αναλυτική περιγραφή

2.2 Πηγές πληροφόρησης

2.2.1 Προτιμώμενες πηγές πληροφόρησης

2.2.2 Περισσότερες από μία προτιμώμενες πηγές πληροφόρησης

2.2.3 Άλλες πηγές πληροφόρησης

2.3 Τίτλος

2.3.0 Γενικοί κανόνες για την καταγραφή τίτλων

2.3.1 Καταλληλότητα του τίτλου

2.3.2 Παράλληλοι τίτλοι

2.3.3 Άλλες πληροφορίες σχετικές με τον τίτλο

2.3.4 Παραλλαγές τίτλου

2.3.5 Παλαιότερες / νεότερες εκδοχές του τίτλου

2.3.6 Τίτλος κλειδί

2.3.7 Επινοημένος τίτλος

2.3.8 Σημειώσεις

2.4 Μνεία ευθύνης

2.4.0 Γενικοί κανόνες για την καταγραφή μνείας ευθύνης

2.4.1 Παράλληλες μνείες ευθύνης

2.4.2 Αλλαγή στη μνεία ευθύνης

2.4.3 Σημειώσεις

2.5 Έκδοση

2.5.0 Γενικοί κανόνες

2.5.1 Μνείες σχετικές με την έκδοση

2.5.2 Μνείες ευθύνης σχετικές με την έκδοση

2.5.3 Μνεία σχετική με αναθεώρηση έκδοσης που
κατονομάζεται

2.5.4 Μνεία ευθύνης σχετική με αναθεώρηση έκδοσης που
κατονομάζεται

2.5.5 Σημειώσεις

2.6 Αρίθμηση

- 2.6.0 Γενικοί κανόνες
- 2.6.1 Αριθμητικός και/ ή αλφαβητικός σχεδιασμός
- 2.6.2 Χρονολογικός σχεδιασμός
- 2.6.3 Όταν δεν υπάρχει σχεδιασμός στο πρώτο μέρος
- 2.6.4 Ολοκληρωμένες σειρές
- 2.6.5 Νέα ακολουθία αρίθμησης
- 2.6.6 Εναλλακτικά συστήματα αρίθμησης
- 2.6.7 Σημειώσεις

2.7 Δημοσίευση, διάθεση

- 2.7.0 Γενικοί κανόνες
- 2.7.1 Όνομα εκδότη
- 2.7.2 Όνομα διαθέτη
- 2.7.3 Όνομα κατασκευαστή
- 2.7.4 Σημειώσεις

2.8 Τόπος δημοσίευσης, διάθεσης

- 2.8.0 Γενικοί κανόνες
- 2.8.1 Τόπος δημοσίευσης
- 2.8.2 Τόπος διάθεσης
- 2.8.3 Τόπος κατασκευής
- 2.8.4 Τόπος παραγωγής
- 2.8.5 Σημειώσεις

2.9 Ημερομηνία δημοσίευσης, διάθεσης

- 2.9.0 Γενικοί κανόνες
- 2.9.1 Copyright
- 2.9.2 Ημερομηνία δημοσίευσης
- 2.9.3 Ημερομηνία διάθεσης
- 2.9.4 Ημερομηνία κατασκευής
- 2.9.5 Ημερομηνία παραγωγής
- 2.9.6 Σημειώσεις

2.10 Σειρά

- 2.10.0 Γενικοί κανόνες
- 2.10.1 Κύριος τίτλος σειράς
- 2.10.2 Παράλληλος τίτλος σειράς
- 2.10.3 Άλλες πληροφορίες σχετικές με τον τίτλο σειράς
- 2.10.4 Μνεία ευθύνης σχετική με τη σειρά
- 2.10.5 ISSN της σειράς
- 2.10.6 Αρίθμηση μέσα στη σειρά
- 2.10.7 Υποσειρά
- 2.10.8 Μνεία περισσότερων από της μιας σειρών

2.10.9 Σημειώσεις

2.11 Συχνότητα

2.11.0 Γενικοί κανόνες

2.12 Προσδιοριστές πηγών

2.12.0 Γενικοί κανόνες

2.12.1 Πρότυποι αριθμοί

2.12.2 Άλλοι προσδιοριστές πηγών

2.13 Δημοσιευμένη περιγραφή

2.13.0 Μνείες για τις δημοσιευμένες περιγραφές

2.14 Θέμα ή απόσπασμα που χρησιμοποιείται σαν βάση για περιγραφή

2.14.1 Θέμα ή απόσπασμα που χρησιμοποιείται σαν βάση για περιγραφή μιας σειράς ή μιας πολυμερούς μονογραφίας

2.14.2 Ημερομηνία επιθεώρησης μιας πηγής απομακρυσμένης πρόσβασης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

3 Σκοπός

Τα στοιχεία αυτού του κεφαλαίου περιγράφουν τα τεχνικά χαρακτηριστικά των πηγών. Αντανακλούν πληροφορίες στις οποίες βασίζονται οι χρήστες όταν επιλέγουν μια πηγή που να συνάδει με τις ανάγκες τους και παράλληλα δίνουν έμφαση στα φυσικά χαρακτηριστικά του μέσου στο οποίο αποτυπώνονται οι πληροφορίες καθώς και στην κωδικοποίηση των πληροφοριών που είναι αποθηκευμένες σε αυτό το μέσο, την κατάσταση πρόσβασης στην πηγή κ.τ.λ.

Επίσης περιλαμβάνει στοιχεία που αναγνωρίζουν άλλους τύπους υλικού στους οποίους το περιεχόμενο ή μέρος του περιεχομένου της πηγής είναι διαθέσιμο.

3.1 Γενικοί κανόνες για την τεχνική περιγραφή

3.1.1 Πηγές πληροφόρησης

3.1.2 Αποτύπωση της έκφρασης του έργου (manifestations) διαθέσιμη σε διαφορετικούς τύπους υλικού

3.1.3 Πανομοιότυπα και αναπαραγωγές

3.1.4 Απομακρυσμένη πρόσβαση ψηφιακών πηγών

3.1.5 Πηγές που περιλαμβάνουν δύο ή περισσότερους τύπους αποτύπωσης πληροφοριών

3.2 Κατηγορία πολυμέσων

[δεν έχει συμπληρωθεί ακόμα]

3.3 Τύπος υλικού αποτύπωσης πληροφοριών

[δεν έχει συμπληρωθεί ακόμα]

3.4 Έκταση

3.4.0 Γενικοί κανόνες

3.4.1 Σελίδες, φύλλα κ.τ.λ.

3.4.2 Παρτιτούρες, μέρη κ.τ.λ

3.4.3 Χάρτες κ.τ.λ

3.4.4 Ψηφιακά αρχεία κτ.λ

3.4.5 Σημειώσεις

3.5 Διαστάσεις

3.5.0 Γενικοί κανόνες

3.5.1 Βιβλία, άτλαντες κ.τ.λ.

3.5.2 Παρτιτούρες, τόμοι κ.τ.λ.

3.5.3 Χάρτες κ.τ.λ.

3.5.4 Χειρόγραφα

3.5.5 Τρισδιάστατες πηγές

3.5.6 Σημειώσεις

3.6 Άλλες τεχνικές λεπτομέρειες

3.6.0 Γενικοί κανόνες

3.6.1 Μεγάλου μεγέθους εκτυπώσεις, το σύστημα Braille κ.τ.λ.

3.6.2 Σελιδοποίηση

- 3.6.3 Μέθοδος παραγωγής
- 3.6.4 Ηχητικά χαρακτηριστικά
- 3.6.5 Χρώμα
- 3.6.6 Μέσο
- 3.6.7 Φυσικό υλικό
- 3.6.8 Μοντάρισμα
- 3.6.9 Χαρακτηριστικά προβολής
- 3.6.10 Ψηφιακά χαρακτηριστικά
- 3.6.11 Σημειώσεις

3.7 Συνοδευτικό υλικό

- 3.7.0 Γενικοί κανόνες
- 3.7.1 Σημειώσεις

3.8 Ψηφιακή παρουσίαση γραφικού περιεχομένου

- 3.8.0 Γενικοί κανόνες
- 3.8.1 Άλλα χαρακτηριστικά

3.9 Εξοπλισμός και απαιτήσεις του συστήματος

- 3.9.0 Γενικοί κανόνες για την περιγραφή του εξοπλισμού και των απαιτήσεων του συστήματος

3.10 Τρόπος πρόσβασης

- 3.10.0 Γενικοί κανόνες για την περιγραφή του τρόπου πρόσβασης

3.11 Άλλοι τύποι υλικού

- 3.11.0 Γενικοί κανόνες για τον σχολιασμό άλλων τύπων υλικού

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Περιεχόμενα

4 Σκοπός

Το κεφάλαιο αυτό καλύπτει τα στοιχεία εκείνα που περιγράφουν το περιεχόμενο της πηγής.

Τα στοιχεία αυτά αντανακλούν πληροφορίες στις οποίες βασίζονται οι χρήστες όταν επιλέγουν μια πηγή σχετική με τα «πνευματικά» τους ενδιαφέροντα (π.χ. δουλειά).

Επίσης, περιλαμβάνει στοιχεία που αντανακλούν τις σχέσεις περιεχομένου- προέλευσης (π.χ. από πού προέρχεται και που βασίζεται το περιεχόμενο των πηγών πληροφόρησης)

4.1 Πηγές πληροφόρησης

4.2 Τύπος και είδος περιεχομένου

4.3 Φύση και σκοπός του περιεχομένου

4.3.0 Γενικοί κανόνες για την περιγραφή της φύσης και του σκοπού του περιεχομένου

4.4 Γλώσσα και γραφή του περιεχομένου

4.4.0 Γενικοί κανόνες

4.4.1 Προγραμματισμός γλώσσας

4.5 Η ομάδα κοινού που απευθυνόμαστε

4.5.0 Γενικοί κανόνες περιγραφής του κοινού

4.6 Περίληψη του περιεχομένου

4.6.0 Γενικοί κανόνες για τα περίληψη του περιεχομένου

4.7 Λίστα περιεχομένου

4.7.0 Γενικοί κανόνες για το πώς δημιουργούμε λίστες περιεχομένων

4.8 Σύστημα ρύθμισης και οργάνωσης υλικού ανάλογα με την προέλευσή του και την αρχική του διάταξη για την προστασία του περιεχομένου του

4.8.0 Γενικοί κανόνες

4.9 Ευρετήρια και βοηθήματα

4.9.0 Γενικοί κανόνες

4.9.1 Συνολικά – κοινά ευρετήρια σειρών

4.10 Σχετικό περιεχόμενο

4.10.0 Γενικοί κανόνες

4.10.1 Πρωτότυπο αναθεωρημένης ή μετονομασμένης έκδοσης

4.10.2 Έκδοση που μετονομάστηκε ή αναθεωρημένη έκδοση ενός πρωτοτύπου

4.11 Είδος σημειογραφίας με το οποίο αποτυπώνεται μουσική

4.11 Γενικοί κανόνες

4.12 Μέσα εκτέλεσης μουσικού περιεχομένου

4.12 Γενικοί κανόνες

4.13 Κλίμακα χαρτογραφικού περιεχομένου

4.13 Γενικοί κανόνες

4.13.2 Πρόσθετη κλίμακα πληροφοριών

4.13.3 Διαφορές στην κλίμακα

4.13.4 Χαρτογραφικό περιεχόμενο που δεν είναι σχεδιασμένο σε κλίμακα

4.13.5 Μη γραμμική κλίμακα

4.13.6 Κατακόρυφη και οριζόντια κλίμακα

4.14 Προβολή χαρτογραφικού περιεχομένου

4.14 Βασικές οδηγίες

4.15 Συντεταγμένες χαρτογραφικού περιεχομένου

4.15 Βασικές οδηγίες

4.16 Σπουδαιότητα χαρτογραφικού περιεχομένου

4.16 Βασικοί κανόνες

4.17 Άλλες λεπτομέρειες χαρτογραφικού περιεχομένου

4.18 Διατριβές

4.19 Βραβεία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΡΟΥΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑΣ, Κ.Τ.Λ.

5 Σκοπός

Αυτό το κεφάλαιο επικεντρώνεται σε πληροφορίες για τη διαθεσιμότητα των πηγών. Τα στοιχεία που καλύπτονται είναι εκείνα που οι χρήστες χρησιμοποιούν για να ανακτήσουν μια πηγή ή να έχουν πρόσβαση σε αυτήν (π.χ. όροι διαθεσιμότητας).

5.1 Πηγές πληροφόρησης

5.2 Όροι για τη διαθεσιμότητα

5.3 Στοιχεία επικοινωνίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6°: ΥΛΙΚΟ – ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

6 Σκοπός

Αυτό το κεφάλαιο επικεντρώνεται στις ειδικές πληροφορίες του τεκμηρίου (του ειδικού φυσικού αντικειμένου στο οποίο μπορεί να είναι αποτυπωμένο ένα έργο). Τα στοιχεία που καλύπτονται περιλαμβάνουν σημεία, όρους, προέλευση, περιορισμούς πρόσβασης κ.τ.λ. πληροφορίες δηλαδή που αναφέρονται στα αντίγραφα των πηγών που δημιουργήθηκαν ειδικά για την περιγραφή τους.

6.1 Πηγές πληροφόρησης

6.2 Λεπτομέρειες του υλικού που περιγράφεται

6.3 Προέλευση

6.4 Περιορισμοί στη διαδικασία πρόσβασης

6.5 Περιορισμοί στη χρήση

6.6 Απολογισμός

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Δ.0 Σκοπός

[δεν έχει προστεθεί ακόμα]

Δ.1 Παρουσίαση του ISBD

Δ.1.1 Σειρά στοιχείων

Δ.1.2 Στίξη

Δ.1.3 Πολύ επίπεδη περιγραφή

Δ.2 Έκθεση ΟΡΑΚ

[δεν έχει προστεθεί]

Δ.3 [δεν έχει προστεθεί]

**ΜΕΡΟΣ 2^ο : Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ
ΣΤΙΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο:

ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ RDA.

Το RDA προορίζεται για χρήση μόνο από βιβλιοθήκες;

Το RDA είναι χτισμένο πάνω στα καθιερωμένα θεμέλια των Αγγλο – Αμερικανικών Κανόνων καταλογογράφησης . Θα παρέχει ένα σύνολο κατανοητών κατευθυντήριων γραμμών και οδηγιών για την περιγραφή και πρόσβαση πηγών που καλύπτουν όλα τα είδη περιεχομένων και μέσων.

Το νέο πρότυπο αναπτύχθηκε αρχικά για να χρησιμοποιηθεί από βιβλιοθήκες, αλλά και από άλλες κοινότητες (αρχεία, μουσεία, εκδότες, εκπαιδευτικούς, διαθέτες βιβλίων κτλ) στα πλαίσια μιας προσπάθειας να επιτευχθούν αποτελεσματικά επίπεδα ευθυγράμμισης ανάμεσα στο RDA και στα πρότυπα μεταδεδομένων που χρησιμοποιούνται σε αυτές τις κοινότητες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο :

ΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΔΡΑΣΗ

Οι αλλαγές στις εγγραφές.

Οι εγγραφές που έχουν δημιουργηθεί σύμφωνα με το RDA θα είναι συμβατές με αυτές των AACR και αν σε κάποια περίπτωση υπάρχει ασυμβατότητα θα εξετασθεί πολύ προσεκτικά πριν να προταθεί κάποια αλλαγή.

Η επίδραση του RDA στο ενιαίο σύστημα της βιβλιοθήκης.

Το ποια θα είναι η επίδραση εξαρτάται σε μεγάλο μέρος από το πώς οι εκάστοτε παράγοντες θα αποφασίσουν να ενσωματώσουν το RDA στα λογισμικά τους. Η ομάδα Outreach και ο RDA Project Manager βλέπουν αυτούς τους παράγοντες σαν βασικούς θεμελιωτές στην εξέλιξη του RDA και θα συνεχίσουν να τους ενημερώνουν όταν σημαντικά τεκμήρια του RDA θα είναι διαθέσιμα για σχολιασμό και να τους κρατούν ενήμερους για την πρόοδο της online ανάπτυξης του RDA. Επιπλέον, οι οδηγίες του RDA σχεδιάστηκαν έτσι, ώστε να είναι ανεξάρτητες από το είδος υλικού, το μέσο ή το σύστημα στο οποίο αποθηκεύονταν τα δεδομένα και να είναι ευπροσάρμοστα σε νέας μορφής και κατασκευής βάσεις δεδομένων.

RDA και η κωδικοποίηση MARC σε συνάρτηση με τις οδηγίες για καταλογογράφηση.

AACR2 και MARC21 είναι δύο διαφορετικά πρότυπα σχεδιασμένα για δύο διαφορετικούς σκοπούς. Οι AACR2 είναι κυρίως ένα πρότυπο περιεχομένου και 'παρουσίασης' ενώ το MARC21 κυρίως ένα πρότυπο κωδικοποίησης.

Το RDA θα παρέχει κατευθυντήριες γραμμές για την επιλογή και καταγραφή δεδομένων που θα περιλαμβάνονται σε μια βιβλιογραφική ή καθιερωμένη εγγραφή. Το MARC21 είναι ένα από τα πιθανά πρότυπα για την κωδικοποίηση εγγραφών που θα έχουν δημιουργηθεί από το RDA. Οι

εγγραφές, όμως, που θα γίνουν με βάση το RDA θα μπορούν να κωδικοποιηθούν και σε άλλα σχήματα μεταδεδομένων όπως το MODS ή το Dublin Core.

Η επίδραση του RDA στον τρόπο κωδικοποίησης εγγραφών με το MARC 21.

Κάποιες πλευρές της ανάπτυξης του RDA θα διαφέρουν από τις φόρμες του MARC21. Για παράδειγμα, τα νέα στοιχεία δεδομένων του RDA που συζητούνται για τον τύπο και το είδος περιεχομένου, για τον τύπο και το είδος υλικού είναι πιθανόν να χρειάζονται διαφορετική κωδικοποίηση από αυτήν που χρησιμοποιείται στο MARC21

Μια ομάδα εργασίας για το RDA και MARC ιδρύθηκε ώστε να συνεργαστεί στην ανάπτυξη προτάσεων για αλλαγές στις φόρμες του MARC21 ώστε να προσαρμοστεί η κωδικοποίηση δεδομένων του RDA.

Η JSC περιμένει ότι τα περισσότερα στοιχεία δεδομένων του RDA μπορούν να συνυπάρξουν μέσα στην υπάρχουσα δομή του MARC21 χρησιμοποιώντας τις τωρινές κατευθυντήριες γραμμές του (MARC) για την κωδικοποίηση και σειρά των στοιχείων δεδομένων.

Επιπλέον, στις περισσότερες περιπτώσεις, το RDA δε θα αναγκάσει τους χρήστες του MARC 21 να κάνουν αλλαγές στον τρόπο που εμφανίζονται τα MARC δεδομένα τους. Το προσχεδιασμένο Παράρτημα Δ' του RDA περιέχει χαρτογράφηση από το βιβλιογραφικό MARC 21 στο RDA και το Παράρτημα Ε' περιέχει χαρτογράφηση από τα καθιερωμένα ονόματα του MARC 21 στο RDA.

ΜΕΡΟΣ 3^ο :
Η ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο :

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

Θα χρειαστούμε εκπαίδευση;

Όπως και με κάθε νέο πρότυπο, οι βιβλιοθηκονόμοι και οι όποιοι χρήστες του νέου κώδικα θα ωφεληθούν από κάποια μέθοδο εκπαίδευσης. Αν ο βιβλιοθηκονόμος είναι εξοικειωμένος με τους AACR2, λογικά το RDA θα του φανεί εύχρηστο από τη στιγμή βέβαια που θα έχει εξοικειωθεί με την οργάνωση και το λεξιλόγιο του νέου κώδικα. Πληροφορίες για τις βασικές αλλαγές ανάμεσα στους AACR2 και στο RDA θα είναι διαθέσιμες ώστε να διευκολυνθεί η μετατροπή και από τη στιγμή που το RDA θα διατίθεται από τον παγκόσμιο ιστό θα είναι εύκολο για το βιβλιοθηκονόμο να πλοηγηθεί ώστε να πάρει τις πληροφορίες και τις οδηγίες που κάθε φορά θα χρειάζεται.

Ωστόσο υπάρχουν κάποια πράγματα που μπορεί ένας βιβλιοθηκονόμος να κάνει προκειμένου να προετοιμασθεί για το RDA. Πρώτον θα πρέπει να εξοικειωθεί με τις έννοιες και το λεξιλόγιο που χρησιμοποιείται στο FRBR. Δεύτερον θα πρέπει να ενημερώνεται διαρκώς για την ανάπτυξη του RDA και να συμβαδίζει με αυτήν και τις εξελίξεις σχετικά με το πρότυπο, εξετάζοντας τα προσχέδια όταν αυτά θα διατίθενται και παρακολουθώντας τα σχόλια για το RDA σε διάφορες λίστες συζητήσεων.

Τον Οκτώβριο του 2007 οι τέσσερις διεθνείς βιβλιοθήκες που εμπλέκονται με την ανάπτυξη του RDA (η Βρετανική Βιβλιοθήκη, η Βιβλιοθήκη και τα Αρχεία του Καναδά, η Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου και η Εθνική Βιβλιοθήκη της Αυστραλίας) ένωσαν τις δυνάμεις τους για την εφαρμογή του RDA. Αξίζει να κάνουμε αναφορά της παρακάτω δήλωσης: << Για να εξασφαλιστεί μια ομαλή μετάβαση στο RDA, οι τέσσερις εθνικές βιβλιοθήκες θα συνεργαστούν όπου είναι δυνατόν πάνω σε θέματα εφαρμογής όπως εκπαίδευση, τεκμηρίωση ή και αποφάσεων εθνικής εφαρμογής. Συχνές αναβαθμίσεις θα γίνονται από την ομάδα ώστε κάθε βιβλιοθηκονομική κοινότητα σε κάθε χώρα να παραμένει ενημερωμένη σχετικά με την πρόοδο της εφαρμογής του RDA και της πολιτικής του>>.⁶

⁶ Tillett, Barbara (2008) Resource Description and Access: Background / Overview, the Library of Congress education webcasts (online)

Εργαλεία που θα μας βοηθήσουν να μάθουμε το RDA.

Αν είμαστε εξοικειωμένοι με τους AACR2, λογικά θα βρούμε εύκολη τη χρήση του RDA. Πληροφορίες για τις αλλαγές κλειδιά ανάμεσα στους AACR2 και στο RDA θα είναι διαθέσιμες ώστε να διευκολύνουν τη μετάβαση και καθώς το RDA θα αποτελεί ένα διαδικτυακό εργαλείο θα είναι εύκολο να πλοηγηθούμε στις οδηγίες που θα χρειαζόμαστε κάθε φορά. Η JSC σχεδιάζει να διαθέσει ένα ευρετήριο που θα αποκαλείται « Που είναι αυτός ο κανόνας;» όπως έγινε και για τη μετάβαση στους AACR2. Θα διαθέσει, επίσης, μια λίστα αλλαγών διαχωρισμένων ανάλογα με την περιοχή ή το στοιχείο καθώς και ένα χάρτη για το MARC 21. Επιπλέον υλικό θα αναπτύσσεται καθώς το RDA θα πλησιάζει στην ολοκλήρωση.

Τα online χαρακτηριστικά του RDA θα επιτρέπουν στους χρήστες να επιλέγουν διαφορετικές επιφάνειες, να αναπτύσσουν φύλλα εργασίας, να βλέπουν διαφορετικά επίπεδα ολοκλήρωσης του κώδικα και φυσικά να παρέχουν την δυνατότητα της χρήσης υπερσυνδέσμων για να περνούν από οδηγία σε οδηγία.

Πιθανόν να συμβουλευόμαστε την ιστοσελίδα του RDA περισσότερο για να επανεξετάσουμε τα προσχέδια του κώδικα, τα φύλλα εργασίας και γενικά πληροφορίες για την ανάπτυξη του RDA.

Πληροφορίες για το RDA μπορούμε να βρούμε στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.collectionscanada.ca/jsc/rda.html>

Επίσης μπορούμε να γραφτούμε στη λίστα συζητήσεων του RDA η οποία είναι:

<http://www.collectionscanada.ca/jsc/rdadiscuss.html>

Νέο προσωπικό, άτομα που δεν είναι εξοικειωμένα με τους AACR 2.

Άτομα που για πρώτη φορά προσεγγίζουν κάποιο κώδικα καταλογογράφησης πρέπει πρώτα απ' όλα να κατανοήσουν τις αρχές της καταλογογράφησης. Αυτό σημαίνει την κατανόηση του σκοπού της περιγραφικής καταλογογράφησης καθώς και την ανάγκη για τυποποίηση της μεταγραφής των δεδομένων και του τύπου των επικεφαλίδων.

Άτομα αρχάρια στην καταλογογράφηση θα χρειαστεί, επίσης, να έχουν ευρύτερη κατανόηση για το πώς διαφορετικές κοινότητες (βιβλιοθήκες, αρχειακά ιδρύματα, μουσεία, κοινότητες μεταδεδομένων) παρέχουν τα μεταδεδομένα που αντιπροσωπεύουν τις συλλογές τους. Πρέπει να γίνονται συζητήσεις πάνω σε αυτά τα θέματα που θα αποτελούν μέρος της

εκπαιδευτικής διαδικασίας του νέου προσωπικού καθώς και μαθήματα στις σχολικές βιβλιοθήκες.

Μετά από μια θεωρητική κατανόηση του RDA, η εφαρμογή του θα αποτελέσει απαραίτητο μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Το RDA στο διαδίκτυο πρέπει να διευκολύνει την εκπαιδευτική διαδικασία από τη στιγμή που θα μπορεί να προσαρμόζει το RDA στις συγκεκριμένες ανάγκες του καθενός, όπως στην διεκπεραίωση βήμα προς βήμα πρακτικών ασκήσεων.

Τι είδους εκπαίδευση θα χρειαστούμε για τα σημεία πρόσβασης;

Πολλές από τις οδηγίες για τη δημιουργία σημείων πρόσβασης θα είναι γνωστές από τους AACR2. Η JSC συμφώνησε στο γεγονός ότι οι εγγραφές που δημιουργήθηκαν χρησιμοποιώντας το RDA θα είναι συμβατές με αυτές των AACR2 και αν σε κάποια περίπτωση υπάρχει ασυμβατότητα, θα πρέπει να εξεταστεί πολύ προσεκτικά πριν γίνει κάποια αλλαγή.

Ωστόσο θα υπάρχουν λίγες περιπτώσεις στις οποίες οι επικεφαλίδες θα χρειάζονται μετατροπή. Η χρήση των υπολογιστών θα κάνει αυτές τις αλλαγές σαφώς ευκολότερες απ' ότι θα ήταν τότε που τα online συστήματα δεν είχαν ακόμα εξελιχθεί.

Πώς θα βοηθήσει στην εκπαίδευση η online μορφή του RDA;

Η ύπαρξη του RDA σε διαδικτυακή ηλεκτρονική μορφή σηματοδοτεί γρηγορότερη εκπαίδευση και χρήση απ' αυτή που προσφέρει η έντυπη μορφή. Κάποια από τα online χαρακτηριστικά μπορεί να είναι:

Διαφορετικές επιφάνειες από τις οποίες ο χρήστης μπορεί να διαλέξει αυτή που θέλει, ανάλογα με το επίπεδο εξειδίκευσής του.

Διαφορετικές οπτικές (επίπεδα πληρότητας) του κώδικα (π.χ. εικόνα πλήρους οθόνης, βασικού κτλ)

Δυνατότητες πλοήγησης και συνδέσμων που θα οδηγούν τον καταλογογράφο από τη μια οδηγία στην άλλη ή στους σωστούς ορισμούς των όρων.

Οι βιβλιοθήκες που συνεργάστηκαν για τη δημιουργία του RDA βρίσκονται στη διαδικασία σχεδιασμού ενός νέου RDA demo το οποίο θα αντανakλά την εξέλιξη και ανάπτυξη του RDA που αρχικά αναμενόταν ότι θα ήταν διαθέσιμο μέχρι τα τέλη του Φεβρουαρίου του 2009.

Ανακοινώσεις θα προβάλλονται στην ιστοσελίδα της JSC όπως και σε ποικίλες ομάδες συζητήσεων όταν το νέο πρότυπο θα είναι διαθέσιμο.

Πώς μπορούμε να προετοιμαστούμε για το RDA;

Ο πιο άμεσος τρόπος για να εξοικειωθούμε με το RDA είναι να διαβάσουμε το prospectus, το οποίο παρέχει μια γενική προσέγγιση όπως και περιγραφή του κάθε κεφαλαίου του RDA.

Το τρίτο τετράμηνο του 2009, εκτός του ότι ήταν η περίοδος που αναμενόταν η δημοσίευση του RDA, υποτίθεται ότι θα παρείχε και το χρονικό περιθώριο στο προσωπικό για την προετοιμασία, την εκπαίδευση και την εφαρμογή του κώδικα. Οι εθνικές βιβλιοθήκες της Αυστραλίας, του Καναδά, του Ηνωμένου Βασιλείου και της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου έχουν αναλάβει την υποχρέωση να εφαρμόσουν το RDA. Αν και αυτές οι βιβλιοθήκες δεν αναλαμβάνουν την ευθύνη της εκπαίδευσης του προσωπικού που εργάζεται εκτός του χώρου τους, ωστόσο θα παρέχουν καθοδήγηση σε επιλογές που βρίσκονται στο RDA και θα αναπτύσσουν κατάλληλη τεκμηρίωση.

Οι εθνικές βιβλιοθήκες θα δημοσιεύουν, επίσης, τα προγράμματα που θα ακολουθούν για την εφαρμογή του κώδικα έτσι ώστε άλλες βιβλιοθήκες και ιδρύματα που θα θελήσουν να χρησιμοποιήσουν το RDA να είναι ενήμερα για τα σχέδιά τους. Γενικά αναμένονται περισσότερες λεπτομέρειες. Πολλές από τις μεθόδους εφαρμογής θα προσαρμόζονται στις μεθόδους της εκάστοτε βιβλιοθήκης. Αυτές οι μέθοδοι θα πρέπει να είναι τεκμηριωμένες και θα χρειάζονται εγχειρίδια για τη μετατροπή και ενημέρωσή τους.

Κάποιες πλευρές της ανάπτυξης του RDA θα επηρεάσουν τη μορφή του MARC 21. Για παράδειγμα, τα νέα στοιχεία δεδομένων του RDA σχετικά με τον τύπο και το είδος περιεχομένου, τον τύπο και το είδος carrier θα απαιτούν κωδικοποίηση διαφορετική από αυτήν της GMD.

Η JSC αναμένει ότι τα περισσότερα στοιχεία δεδομένων του RDA μπορούν να ενσωματωθούν στη δομή του ήδη υπάρχοντος MARC 21 χρησιμοποιώντας τις κατευθυντήριες γραμμές του για την κωδικοποίηση και διάταξη των στοιχείων δεδομένων.

Αρχές και Πρότυπα.

Η μεγαλύτερη ίσως αλλαγή από τους AACR2 στο RDA βρίσκεται στα πρότυπα που αποτελούν τη βάση για τη θεμελίωση του νέου κώδικα:

Λειτουργικά προαπαιτούμενα για Βιβλιογραφικές Εγγραφές- *Functional Requirements for Bibliographic Records* (FRBR) και Λειτουργικά προαπαιτούμενα για Δεδομένα Καθιερωμένων Όρων - *Functional Requirements for Authority Data*, (FRAD).

Το FRBR είναι ένα ιδεατό πρότυπο που περιγράφει την κατασκευή και τις σχέσεις των βιβλιογραφικών εγγραφών και αποτελεί τη βάση για το πρώτο μέρος. Το FRAD είναι το μοντέλο που παρέχει τα θεμέλια για σημεία πρόσβασης και έλεγχο καθιερωμένων όρων.

Το RDA αναπτύχθηκε μέσω μιας σειράς αρχών οι οποίες ενημερώνονταν από την Έκθεση Διεθνών Αρχών Καταλογογράφησης, που αναπτύχθηκε από τη συνάντηση της IFLA των Ειδικών σε Διεθνή Κώδικα Καταλογογράφησης (IME ICC) της IFLA.

Ένας από τους βασικούς τρόπους με τον οποίο μπορεί κανείς να προετοιμαστεί για το RDA είναι να εξοικειωθεί με τις αρχές πάνω στις οποίες στηρίζεται ο κώδικας, καθώς και τα μοντέλα και τις εργασίες των χρηστών που συνδέονται με αυτές τις αρχές. Πληροφορίες για την Έκθεση Διεθνών Αρχών Καταλογογράφησης - *Statement of International Cataloguing Principles* μπορούμε να βρούμε σε ποικίλες ιστοσελίδες όπως:

IME ICC1: http://www.d-nb.de/standardisierung/afs/imeicc_index.htm

IME ICC2 (English and Spanish):
<http://www.loc.gov/loc/ifla/imeicc/imeicc2/>

IME ICC5 (English, Portuguese, French):
<http://www.imeicc5.com/index.php?content=papers&language=>

Πληροφορίες για το FRBR

<http://www.loc.gov/cds/FRBR.html>

<http://www.ifla.org/VII/s13/frbr/frbr.htm>

Μερικές προτάσεις για την επιτυχία της διαδικασίας.

Οι βιβλιοθηκονόμοι πρέπει να υιοθετήσουμε μια σφαιρική προσέγγιση ανάπτυξης. Να αντιμετωπίσουμε τα μεγαλύτερα και δυσκολότερα θέματα πριν να διευθετήσουμε τα μικρότερα και τεχνικά θέματα. Πρέπει να έχουμε μια ξεκάθαρη και επεξηγηματική σκοπιά για τους όρους τους οποίους θα εξυπηρετήσει το RDA, για το τι είδους πηγές θα διευθετήσει και τι τύπους μεταδεδομένων θα παράγει. Βασισμένοι σ' αυτό, θα έχουμε μια καλύτερη εκτίμηση για τις υπάρχουσες αρχές στον τομέα καταλογογράφησης, καθιστώντας τες απαραίτητες για την επίτευξη του προκαθορισμένου στόχου. Πρέπει να τεθούν προτεραιότητες ανάμεσα στις αρχές και στις πρακτικές που θα ακολουθηθούν. Τέλος, η ανάπτυξη ενός ενδιάμεσου επιπέδου τεκμηρίων θα αποτελέσει μια σειρά αρχών και γενικών κανόνων. Όλα αυτά θα αποτελέσουν μια βάση σύμφωνα με την οποία θα αξιολογούνται συγκεκριμένοι κανόνες στους όρους για την καταλληλότητά τους και το αν η φύση αυτών των όρων είναι γενική ή ειδική.

Πρέπει να γίνει επανεξέταση του χρονικού περιθωρίου στα πλαίσια του οποίου έχουμε θέσει την επίτευξη της ανάπτυξης, δίνοντας, έτσι, μια ευκαιρία να εξετάσουμε συνολικά το RDA. Χωρίς πρόσβαση σε ολοκληρωμένο πρότυπο (συμπεριλαμβανομένων των εισαγωγών, των παραρτημάτων, του γλωσσάριου και των παραδειγμάτων), οι μελετητές είναι αδύνατον να τοποθετήσουν την εκπλήρωση των κανόνων και των αρχών. Το πρόγραμμα ανάπτυξης πρέπει να είναι έτσι προσαρμοσμένο ώστε να επιτρέπει περισσότερα προσχέδια που θεωρούνται απαραίτητα από τους υπεύθυνους ανάπτυξης περιεχομένου και που θα παρέχουν την ευκαιρία συνολικής επανεξέτασης του προτύπου.

Δεν χρησιμοποιούμε τους AACR2 μόνο σαν πηγή ιδεών και πρακτικών για το RDA. Δίνουμε προσοχή από τα πρώτα στάδια ανάπτυξης του Dublin Core και των μοντέλων πάνω στα οποία βασίζεται, στη δουλειά που έχουν κάνει οι εκάστοτε οργανισμοί για τις βιβλιογραφικές σχέσεις όπως και σε συνέδρια για τον βιβλιογραφικό έλεγχο, τα οποία χρησιμοποιούμε για περαιτέρω ενημέρωση του RDA, της ανάπτυξης και των κανόνων του.

Συμπεράσματα.

Το RDA παρουσιάστηκε από τη JSC σαν μια αλλαγή στην πρακτική που θα τοποθετήσει τις βιβλιοθήκες στην ηλεκτρονική εποχή. Όπως επισημαίνεται από τους ίδιους τους δημιουργούς «το RDA αναπτύχθηκε ως ένα νέο πρότυπο για την περιγραφή και πρόσβαση πηγών σχεδιασμένο για τον ψηφιακό κόσμο.»⁷ παρόλα αυτά οι πιθανότητες για καινοτομίες σ' αυτό το πρότυπο παρεμποδίζονται από την περιορισμένη οπτική της JSC. Το προσπέκτους του RDA θέτει ένα σοβαρό περιορισμό καθώς δηλώνει ότι «...η ανάγκη της συγκέντρωσης δεδομένων που παρήχθησαν με τη χρήση του RDA σε ήδη υπάρχοντες εγγραφές (συγκεκριμένα αυτές που αναπτύχθηκαν με τη χρήση των AACR και σχετικών προτύπων) αναγνωρίζεται ως ένας παράγοντας κλειδί στο σχεδιασμό του RDA.»⁸

Οι ειδικοί ανάπτυξης του RDA φαίνεται να πιστεύουν ότι οι κανόνες που δημιουργούνται είναι συμβατοί με την τεχνολογία των βάσεων δεδομένων και με την αρχιτεκτονική των δεδομένων. Δηλώνεται ότι το RDA αναπτύχθηκε για να παρέχει ένα καλύτερο ταίριασμα με τις επερχόμενες τεχνολογίες των βάσεων δεδομένων και σκοπός είναι να παρέχει μια σειρά οδηγιών για την εγγραφή δεδομένων που θα μπορούν εύκολα να εφαρμοστούν.

⁷ <http://www.collectionscanada.ca/jsc/rdafaq.html>

⁸ <http://www.rdaorg.com>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Gorman, M. και Winkler, P. W. *Αγγλο-αμερικάνικοι κανόνες καταλογογράφησης*. Μετάφρ., Επιμ. Μ. Μορελέλη-Κακούρη. Θεσ/νίκη: Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης, 1994.

-Coyle, K. and Hillman, D. (2007) "Resource Description and Access(RDA): cataloging rules for the 20th century", *D-Lib Magazine*, Vol. 13 Nos 1/ 2, pp. 1-12, available at: www.dlib.org/dlib/january07/coyle/01coyle.html (accessed 25 April).

-IFLA: Functional Requirements for Bibliographic Records. 28 July 2009. IFLA: The International Federation of Library Associations and Institutions. 30 August 2009 <<http://www.ifla.org/publications/functional-requirements-for-bibliographic-records>>

-JSC: The Development of RDA. 5 February 2009. Library and Archives Canada. 22 Μαρτίου 2009 <<http://www.collectionscanada.ca/jsc/docs/5rda-parta-ch6&7-alaresp.pdf>>

-RDA: Resource Description and Access . 1 July 2009. Joint Steering Committee for Development of RDA. 18 September 2009 <<http://www.rdaonline.org>>

-Resource Description and Access." *Wikipedia, The Free Encyclopedia*. 17 May 2008, 16:30 UTC. 20 Nov 2009 <http://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Resource_Description_and_Access&oldid=213064344>.

-Scribd: 814 Walsh Cataloging Paper. 12 March 2008. Scribd Website. 12 August 2009 <<http://www.scribd.com/doc/8622794/814-Walsh-Cataloging-Paper>>

